

“ครูถั่ง”ครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนยกเฉียว โรงเรียนจีนในเมืองพะเยา

ภาพถ่ายครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (จีน) โรงเรียนยกเฉียว เป็นโรงเรียนจีนในอำเภอพะเยา ถ่ายภาพคาดว่าปี พ.ศ.๒๕๔๙ มีคำอธิบายว่า โรงเรียนอี่เจียวพะเยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รุ่น ๓ ถ่ายรูปเป็นที่ระลึกเมื่อจบการศึกษา (ภาษาจีนกลางเรียกโรงเรียนอี่เจียว ภาษาจีนแคะเรียกโรงเรียนยกเฉียว)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ครูและนักเรียนรวม ๒๒ คน คนกลางภาพเป็นครูประจำชั้น ชื่อว่า “ครูถั่ง” ผู้หนึ่งที่ปรากฏในภาพถ่ายนี้ คือ คุณสมร พิสิษฐกุล ปัจจุบันอายุ ๘๔ ปี เกิดปี พ.ศ.๒๕๓๖ ขณะถ่ายภาพอายุ ๑๒ ปี(ปี พ.ศ.๒๕๔๘) เป็นเจ้าของร้านพิสิษฐกุลไฟฟ้าอยู่ใกล้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด คุณสมร พิสิษฐกุล นิ่งอยู่แถวต่างสุดที่ ๖ จากซ้าย(ที่ ๒ จากขวา) เล่าว่าขณะนั้นจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนยกเฉียว ขณะนั้นอยู่เยื้องกับวัดราชคฤห์ ครูประจำชั้นชื่อ ครูถั่งให้ภักเรียนเดินจากโรงเรียนมาถ่ายรูปรวมเป็นที่ระลึกที่ร้านถ่ายรูปอยู่ตรงกันข้ามกับทางเข้าตลาดพะเยา เป็นร้านถ่ายรูปที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น เจ้าของร้านเป็นพ่อของตัวหนี (ร้านถ่ายรูปแห่งนี้เจ้าของชื่อนายจุ่น แซ่จั่ว เป็นหลานของเต้าแก๊ง แซ่จั่ว นายจุ่น แซ่จั่วชอบการถ่ายภาพและศึกษาด้วยตนเองต่อมาจึงได้เข้าห้องแถวไม้ของหลวงพิสิษฐกักรับเปิดร้านรับถ่ายรูป ใช้ชื่อว่าร้านปงจิน ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นร้านแสงไทย)

คุณสมร พิสิษฐกุล เป็นบุตรหญิงของนายสวัสดิ์ พิสิษฐกุล(บุตรชายของหลวงพิสิษฐกักรคหบดีเมืองพะเยา)กับแม่สมจริง พิสิษฐกุล มีพี่น้องรวม๓ คน คุณสมร แต่งงานกับนายสันต์ ต้นสิริ มีบุตรธิดา ๒ คนปัจจุบันเป็นเจ้าของร้านพิสิษฐกุลไฟฟ้า

คุณสมร พิสิษฐกุลเล่าว่าขณะนั้นโรงเรียนยกเฉียวตั้งอยู่เยื้องกับวัดราชคฤห์ สมัยนั้นมี ๒ อาคาร อาคารเรียนเป็นอาคารไม้สองชั้น มีห้องเรียนคั่นซ้ายและขวา บันไดขึ้นอยู่ด้านนอก อีกอาคารหนึ่งเป็นห้องประชุมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ฝาเป็นไม้ไผ่สาน

โรงเรียนยกเฉียวแห่งนี้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๙ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง โดยพ่อค้าคนคหบดีชาวจีนในอำเภอพะเยาร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือ โดยตั้งอยู่บริเวณเยื้องกับวัดราชคฤห์ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา ๕ ภาคเช้าเรียนภาษาไทยส่วนภาคบ่ายเรียนภาษาจีนต่อมาได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนยกเฉียวเป็น “โรงเรียนพะเยาศึกษา” ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนประชาบำรุง”

ผู้ได้รับใบอนุญาตและเป็นผู้จัดการโรงเรียนด้วย คือ นายสวัสดิ์ พิสิษฐกุล ส่วนครูใหญ่ฝ่ายจีนคือ นายคนเขา แซ่ลี(เจ้าของร้านคนเขาพานิช) และครูใหญ่ฝ่ายไทยคือ นายวิโรจน์ ภูจินาพันธ์(ครูเกา)

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๗ ได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งที่ถนนประตูทองใกล้ถนนพหลโยธินสายนอกเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อที่ ๕ ไร่เศษ (ภายหลังแม่เลี้ยงทองคำ ยันตระกูล ได้บริจาคที่ดินเพิ่มเติมอีก ๔ ไร่เศษ)และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนประชาบำรุง”(ที่ระดึ้งงานครบรอบ ๖๐ ปีโรงเรียนประชาบำรุง,๒๕๕๗)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชกเฉิวฉ่ายภาพเมื่อจบการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ นิ่งกลางภาพคือ ครูฉิ่ง ครูประจำชั้น

คุณสมร พิสิทธิ์กุล เล่าว่า “ครูประจำชั้นตามรูปชื่อ ครูฉิ่ง รูปหล่อ ขณะนั้นยังไม่แต่งงาน ตอนวรรณคดีจีนที่เรียกว่า ทิวเหวิน ชุดภาษาจีนซึ่งคิดเนื่องจากมาจากแผ่นดินใหญ่ คุงบางคนมาจากเกาะไหหลำ จะพูดจีนไม่ชัด ขณะนั้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ เลิกแล้ว ประเทศจีนอยู่ฝ่ายชนะสงครามทำให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นจีน มีความหือที่จะให้ทุกหลาเรียนภาษาจีนเป็นภาษาหลัก”

ประวัติ “ครูฉิ่ง” เดิมชื่อนายยี่เจ็ง แซ่ทัง เกิดปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่เมืองซูเปย อยู่ทางตอนใต้ของเมืองปักกิ่ง หลังจากจบชั้นมัธยมปลายแล้วขณะอายุ ๑๘ ปี นายยี่เจ็งได้สมัครเป็นทหาร ด้วยเหตุผลว่ามีความรู้สึกจึงได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายพลาธิการและเข้าร่วมรบที่เมืองเสฉวนรวม ๒ ปี โดยเป็นทหารฝ่ายก๊กมินตั๋งสู้รบกับทหารฝ่ายคอมมิวนิสต์

ทหารฝ่ายก๊กมินตั๋งที่นายยี่เจ็งเป็นทหารอยู่แพ้สงคราม ต้องถอยร่นลงทางใต้ นายยี่เจ็งได้แยกจากกองทัพออกมาและเดินทางมาทางใต้มาทางเมืองคุนหมิง สิบสองปันนา ผ่านเมืองเชียงตุงและมาถึงที่อำเภอเล็กเขตประเทศพม่า หลังจากนั้นเข้ามาพักอาศัยอยู่ที่อำเภอเชียงคำและอำเภอจุนมีอาชีพเป็นครูสอนหนังสือ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ขณะอายุ ๒๐ ปี นายยี่เจ็ง แซ่ทังได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองพะเยา เข้าทำงานเป็นครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนชกเฉิวขณะนั้นตั้งอยู่เยื้องกับวัดราชพฤกษ์

ด้านครอบครัวแต่งงานกับแม่น้อย แซ่ซ้อ ระหว่างนั้นก็ยังคงเดินทางไปมาระหว่างเมืองพะเยาและอำเภอเชียงคำอยู่เสมอ โดยวันลูก ๓ คนแรกเกิดที่อำเภอเชียงคำ ส่วนลูกคนที่ ๔ เกิดที่อำเภอพะเยา ด้านครอบครัวแม่น้อย แซ่ซ้อ เกิดที่เมืองพะเยา มีบุตรหญิงคนที่ ๒ ในจำนวน ๕ คน คือ นางซุยเฉียง แซ่ซ้อ, นางน้อย แซ่ฉิ่ง, คนที่สามอยู่ประเทศจีน, นายสุนทร ชิวาเกียรติยิ่งยงและนางสุนทรี ชิวาเกียรติยิ่งยง

ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๐ นายยี่เจ็งพาครอบครัวมาอยู่ที่เมืองพะเยา โดยเช่าห้องแถวไม้อยู่ริมตลาดเจ้าศรีวันดีคจากตลาดพะเยาทางทิศตะวันตก ประกอบอาชีพค้าขาย ต่อมาบ้านเช่าแห่งนี้ถูกเพลิงไหม้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ครอบครัวยี่เจ็งจึงย้ายโยกย้ายไปอยู่ที่บ้านของนายสุนทร แซ่ซ้อ อยู่ตรงกันข้ามกับร้านอาหารชมมิตร ไม่นานนักได้ย้ายมาเช่าห้องแถวไม้สองชั้นอยู่ด้านหลังโรงแรมธารทอง ต่อมาเมื่อ

โรงแรมธารทองขยายพื้นที่สร้างโรงแรมจึงได้ย้ายไปเช่าอยู่ด้านตรงกันข้ามเป็นบ้านเช่าของหมอรัดนา เป็น
พยาบาลผดุงครรภ์ หลังจากนั้นก็ได้นำซื้อที่ดินแถวทุ่งหลังตลาดพะเยา

นายอึ้ง แซ่ทั้งและนางน้อย แซ่ซ้อ มีบุตรธิดารวม ๑๐ คน คือ

๑. สมแรกเถียวชีวิตวัยเด็ก

๒. นายสมชาติ ชีวเกียรติยิ่งยง มีกิจการธุรกิจขายรถจักรยานยนต์ที่จังหวัดพะเยาและสร้าง
อาคารพาณิชย์ที่จังหวัดเชียงราย

๓. นายสมชาย ชีวเกียรติยิ่งยง ทำธุรกิจนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและรับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

๔. นายสมหวัง ชีวเกียรติยิ่งยง ทำธุรกิจร้านขายโทรศัพท์มือถือที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้
เชียงใหม่

๕. นายสมบุญ ชีวเกียรติยิ่งยง เสียชีวิต

๖. นายสมคิด ชีวเกียรติยิ่งยง เคยทำวงดนตรีคาราโอเกะไทย สาขาพะเยา

๗. นางลิ้นจี่ ชีวเกียรติยิ่งยง เสียชีวิต

๘. นายแพทย์สมนึก ชีวเกียรติยิ่งยง เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลพะเยา

๙. นางปราณี ชีวเกียรติยิ่งยง ทำธุรกิจขายรถจักรยานยนต์ที่จังหวัดน่าน

๑๐. นางจวิธา ชีวเกียรติยิ่งยง ทำงานเป็นผู้ช่วยหัวหน้าคึกคักที่โรงพยาบาลพะเยา

แม้ไม่ได้เป็นครูสอนที่โรงเรียนตั้งแต่ “ครูตั้ง” ยังเปิดรับสอนภาษาจีนแก่ลูกหลานคนจีนใน
เมืองพะเยาโดยใช้ห้องชั้นสองของบ้านเช่าที่อยู่ด้านหลังโรงแรมธารทอง เปิดสอนตั้งแต่วันที่ ๑๗.๑๐.๑๐ ถึง
๒๐.๑๐.๑๐ น. ส่วนตอนกลางวันนั้น “ครูตั้ง” ทำหน้าที่เป็นกรรมการสมาคมพะเยา

นอกจากนี้ “ครูตั้ง” ยังทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาจีน คือ หนังสือพิมพ์ชิงเฉียน
นเยอะเป้า, หนังสือพิมพ์สิ่วนคร, หนังสือพิมพ์ตงฮัวและหนังสือพิมพ์สากล มีหน้าที่ส่งข่าวสารของอำเภอ
พะเยาเพื่อเผยแพร่ข่าวสารไปยังกรุงเทพฯ

ด้านความรู้ความสามารถของ “ครูตั้ง” อีกประการหนึ่งคือ มีความรู้ด้านภาษาจีนเป็นอย่างดี
สามารถเขียนเป็นคำโคลงคำกลอนได้ จึงทำหน้าที่เขียนคำไว้อาลัยให้แก่ครอบครัวคนจีนที่เสียชีวิตใน
เมืองพะเยา เขียนด้วยพู่กันใช้สีค่าน้ำชาสีชา คำไว้อาลัยนี้จะถือเดินเมื่อนำศพไปที่ฮวงซุ้ย ส่วนคำ
เขียนนั้นแล้วแต่ทางเจ้าภาพจะมอบให้ (นายวิโรจน์ เนชาติพโย, สมชายส)

นายแพทย์สมนึก ชีวเกียรติยิ่งยง บุตรชายของนายอึ้ง แซ่ทั้ง ปัจจุบันอายุ ๕๘ ปี
ให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวว่า

“พ่อสมแรกแต่งงานกับแม่มีทั้งงานเป็นครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนยกเฉียว เคยไปอยู่ที่อำเภอ
เจียงคำและอำเภอจุน ตอนมาตั้งถิ่นฐานอยู่เมืองพะเยาเช่าบ้านอยู่หลังตลาดเจ้าควีน เมื่อไฟไหม้ตลาดได้ย้าย
ไปเช่าบ้านอยู่ด้านหลังโรงแรมธารทอง ผมเติบโตที่นั่นหลังนี้ บ้านอยู่ใกล้ตลาดพะเยาซื้ออะไรกินได้
ง่าย พ่อผมเคยอาชีพสอนภาษาจีนที่โรงเรียนยกเฉียวซึ่งโรงเรียนจีนในเมืองพะเยา ต่อมาผมเปิดสอนที่
บ้าน ส่วนกลางวันได้ช่วยเหลืองานส่วนรวมโดยเป็นกรรมการของสมาคมพะเยาซึ่งสมาคมพะเยาก่อตั้ง
โดยกลุ่มคนจีนในเมืองพะเยา มีวัตถุประสงค์มีเพื่อผลประโยชน์และจัดการศึกษาให้เด็กเยาวชนของครอบครัว
คนจีน สมาคมแห่งนี้รวมตัวกันทั้งจีนไทหล่า จีนแคะและจีนแต้จิ๋ว ตอนกลางวันพ่อมักไปอยู่ที่สมาคม
พะเยาซึ่งเรียกกันติดปากว่า ศาลเจ้า ขณะนั้นผู้ที่ทำงานร่วมกัน คือ ครูสุภาภ เป็นเจ้าของร้านขายยา
ไทยบุลย์เภสัช คนอื่นๆ เช่น นายหม่องถอย แซ่ซ้อ เจ้าของร้านสีไทย เป็นอดีตนายกสมาคมพะเยา”

ด้านนายแพทย์สมนึก หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จากโรงเรียนญูฬิษฐูวิทยาแล้วได้ไป
เรียนต่อที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและสอบเข้าศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เคย
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลอ่าวต๋อง, โรงพยาบาลอ่าวต๋องแม่ใจและโรงพยาบาลอ่าวต๋องคำใต้
นายอึ้ง แซ่ทั้ง ซึ่งชาวเมืองพะเยารู้จักกันในชื่อ “ครูตั้ง” เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ขณะอายุ
๙๒ ปี

พ.ศ. อ. อนุ เนินภาค รอง ผบ.ภ.จว.พะเยา